

Liv Holmefjord
Frida Enholm Husem
Nærings- og fiskeridepartementet

Innspill til næringsplaner til havs

NORCE takker for muligheten til å komme med innspill til nye næringsplaner til havs.

NORCE er et uavhengig forskningsinstitutt med nærmere 800 ansatte og rundt 1 milliard i omsetning. Vi forsker og utvikler løsninger i samarbeid med offentlig og privat sektor, slik at det kan tas kloke og bærekraftige valg for fremtiden. NORCE har omfattende prosjektaktivitet innen energi, helse, klima, miljø, samfunn og teknologi. Vi har kraftsamlet vår forskning i fire innsatsområder for å bidra til helhetlige perspektiver på utfordringene vi står overfor. De fire områdene er bærekraftig hav og kyst, fremtidens energi, klima- og miljørisiko samt trygge og gode samfunn.

NORCE har stor forskningsaktivitet innen tradisjonelle og fremvoksende havnæringer, som for eksempel olje- og gassvirksomhet, havbruk, havvind og CO₂-lagring. Vi utvikler kunnskap for det grønne skiftet og sirkulærøkonomien, som næringene og offentlig forvaltning trenger for å løse sine utfordringer. Vår forskning innen petroleum, miljø, økosystem, havbruk og bioteknologi bidrar til lavere utslipp, bærekraftige løsninger og innovasjoner – et redusert fotavtrykk på miljøet, og ny vekst for industri og næring.

Hvordan kan havnæringene bidra til grønn omstilling?

- Det ligger et stort potensial i havnæringene og den blå økonomien. For å sikre bærekraftig produksjon og ansvarlig ressursforvaltning må all aktivitet være i samsvar med mål om å oppnå klimanøytralitet og bevare biologisk mangfold.
- Havnæringene må sørge for at deres beslutningsprosesser ved grønn omstilling er kunnskapsbaserte. Bærekraftig ressursutnyttelse krever god kunnskap og forståelse for å sikre riktige beslutninger når det gjelder å ivareta marine økosystemer.

Hva er sentralt for å nå målet om god sameksistens, og mest mulig samlet verdiskaping innenfor bærekraftige rammer i norske havområder?

- Det er avgjørende å legge til rette for utvikling av teknologi og andre innovasjoner som kan drive sektoren mot klimanøytralitet og lav miljøpåvirkning. Havpanelet anbefaler at 30 prosent av verdens hav skal vernes og beskyttes gjennom marine verneområder og andre effektive arealbaserte bevaringstiltak innen 2030. Gjennom Konvensjonen om biologisk mangfold og FNs bærekraftsmål forpliktet Norge seg til å verne minst 10 prosent av kyst- og havområdene innen 2020, men så langt er bare 3,1 prosent av slike områder vernet innenfor territorialfarvannene.

- Marine verneområder vil gjøre det mulig å sikre oppvekst-, gyte-og leveområder for viktige arter i havet og langs kysten, og beskytte sårbar natur, slik som dypvannskorallrev og tareskog, mot ødeleggende inngrep. Vi anbefaler at Norge har som mål å gi fullt vern til 30 prosent av våre havområder ved utgangen 2030.
- Muligheter knyttet til sirkulær økonomi må fremheves, dette er sentralt når det gjelder gjenvinning for å sikre tilgang til mineraler, når det gjelder verdiskapning basert på avfallsstrømmer samt i forbindelse med havbruk til havs. For å oppnå god sameksistens må en håndtere utfordringer knyttet til utslipp, forurensing og plast.
- Havet er under et enormt press og for at havet skal være en ressurs er det avgjørende at havnæringer reguleres og at det føres tilsyn, gjerne med petroleumstilsynet som eksempel.
- Det bør sikres god oversikt og prediksjoner av tilstanden på havet. Viktig med god overvåkning av all aktivitet i havområdene, med deteksjon og varsling av unormal oppførsel. For å kunne sikre sameksistens vil også overvåkning av tilstand og utvikling av dyreliv og planteliv være essensielt.
- Tradisjonell havovervåkning er typisk basert på målekampanjer i begrensede måleområder. Bedre romlig, kontinuerlig og mer fleksibel prøvetaking i det marine miljøet kan bidra til bedre forutsigbarhet og et mer effektivt grønt skifte. Utvikling av nye målemetoder og måleplattformer er essensielt for å oppnå dette. Bruk av autonome droner både i luften (inkludert remote sensing fra satellitt), på overflaten, i vannsøylen og på havbunnen kan øke datagrunnlaget effektivt og bidra til å begrense interessekonflikter mellom havnæringer og samtidig sikre bærekraftig ressursutnyttelse. Spesielt konsekvensen av nye næringer under utvikling må analyseres ved målinger og modellering.
- For å sikre sameksistens er tillitt og åpenhet viktig derfor må en kreve at data fra målinger og undersøkelser gjøres tilgjengelig både med tanke på forskning og samfunnsaksept.
- God og uavhengig forskning bidrar til å oppnå et best mulig beslutningsgrunnlag. Det er derfor viktig at man i forbindelse med både planlegging, utlysning og utbygging av nye havnæringer åpner opp for forskningssamarbeid med FoU-sektoren. Samarbeid med forskningspartner sikrer at generisk kunnskap som bygges opp gjennom prosjekter spres til andre aktører i næringslivet, ikke minst til små og mellomstore bedrifter med mindre forskningskapasitet. Både krav om samarbeid og dokumenterbar forsknings- og innovasjonshøyde bidrar til å øke konkurranseevnen til all norsk industri, ikke bare de få som får delta i den/de konkrete utbyggingene. Slik unngår man at innovasjon og kunnskapsutvikling låses inne i enkeltvirksomheter.

NORCE bidrar gjerne med vår kunnskap i den videre prosessen.

Med vennlig hilsen

Monika Sandnesmo

Leder forskningspolitikk og samfunnskontakt

NORCE